

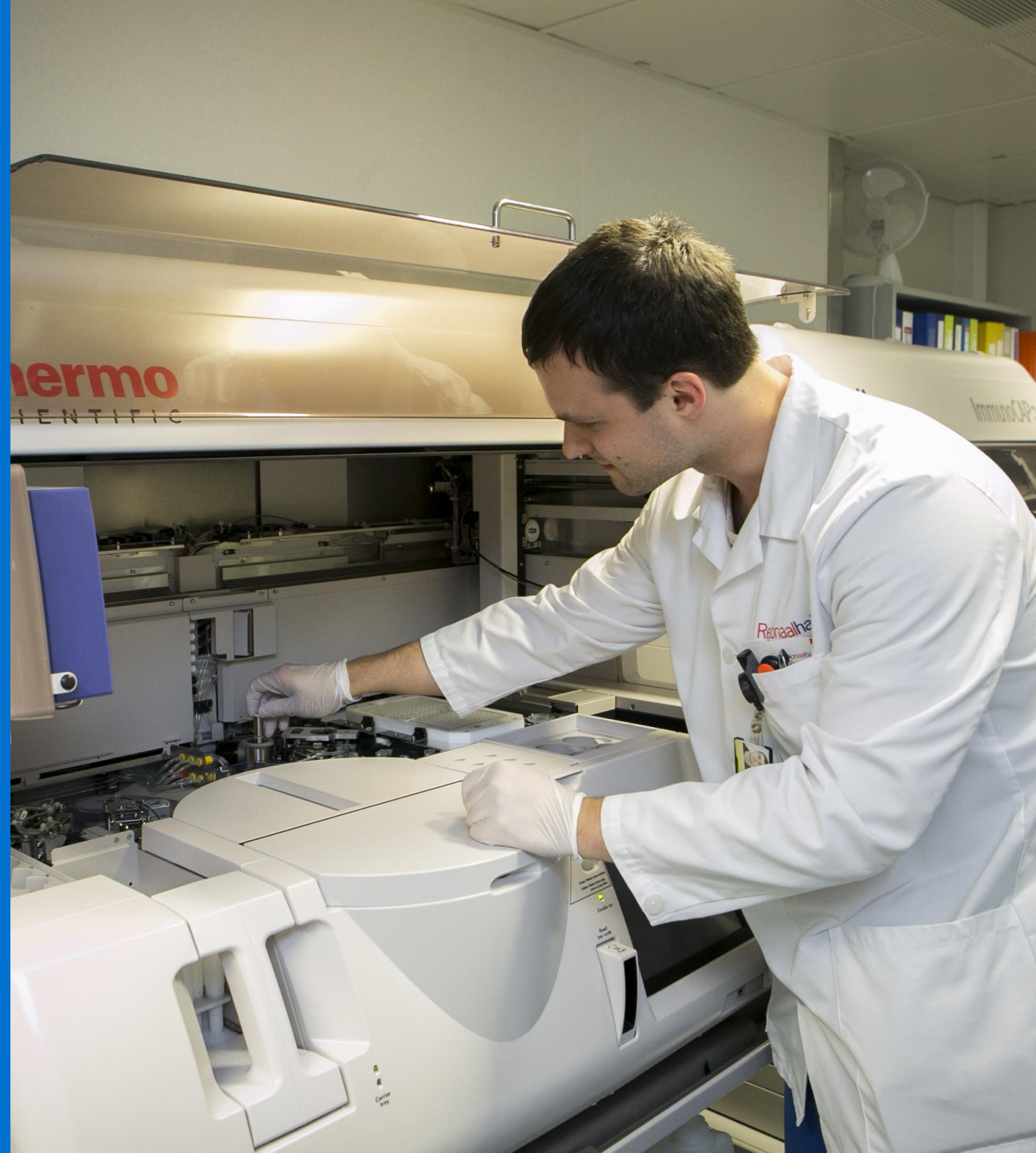

ÜLEVAADE OSKA TERVISHOIU VALDKONNA UURINGU SEIRESEMINARIST
17.01.2020

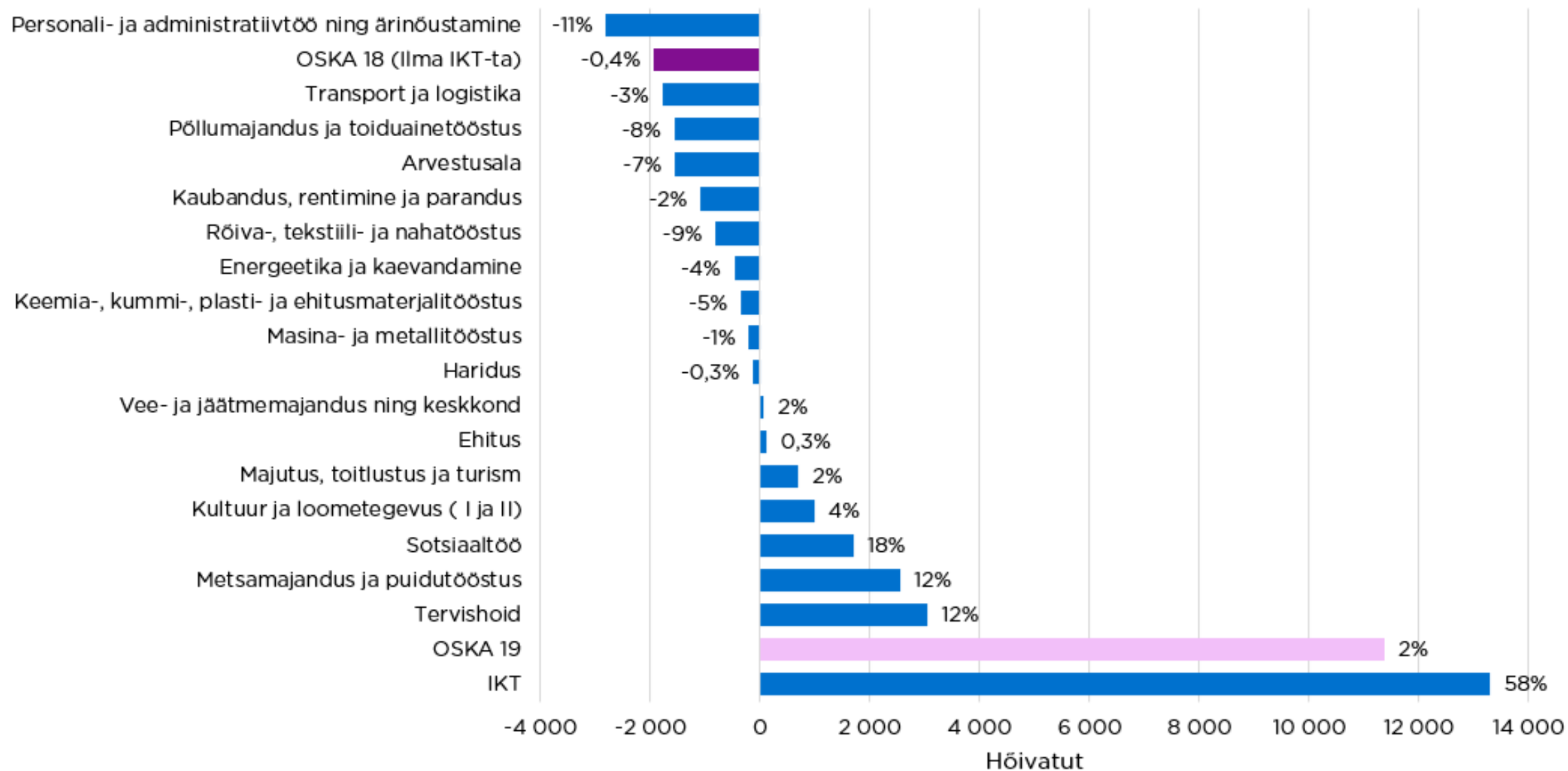
OSKA – tööturu seire ja prognoosi ning oskuste arendamise koordinaatsioonisüsteem

Mida OSKA uurib?

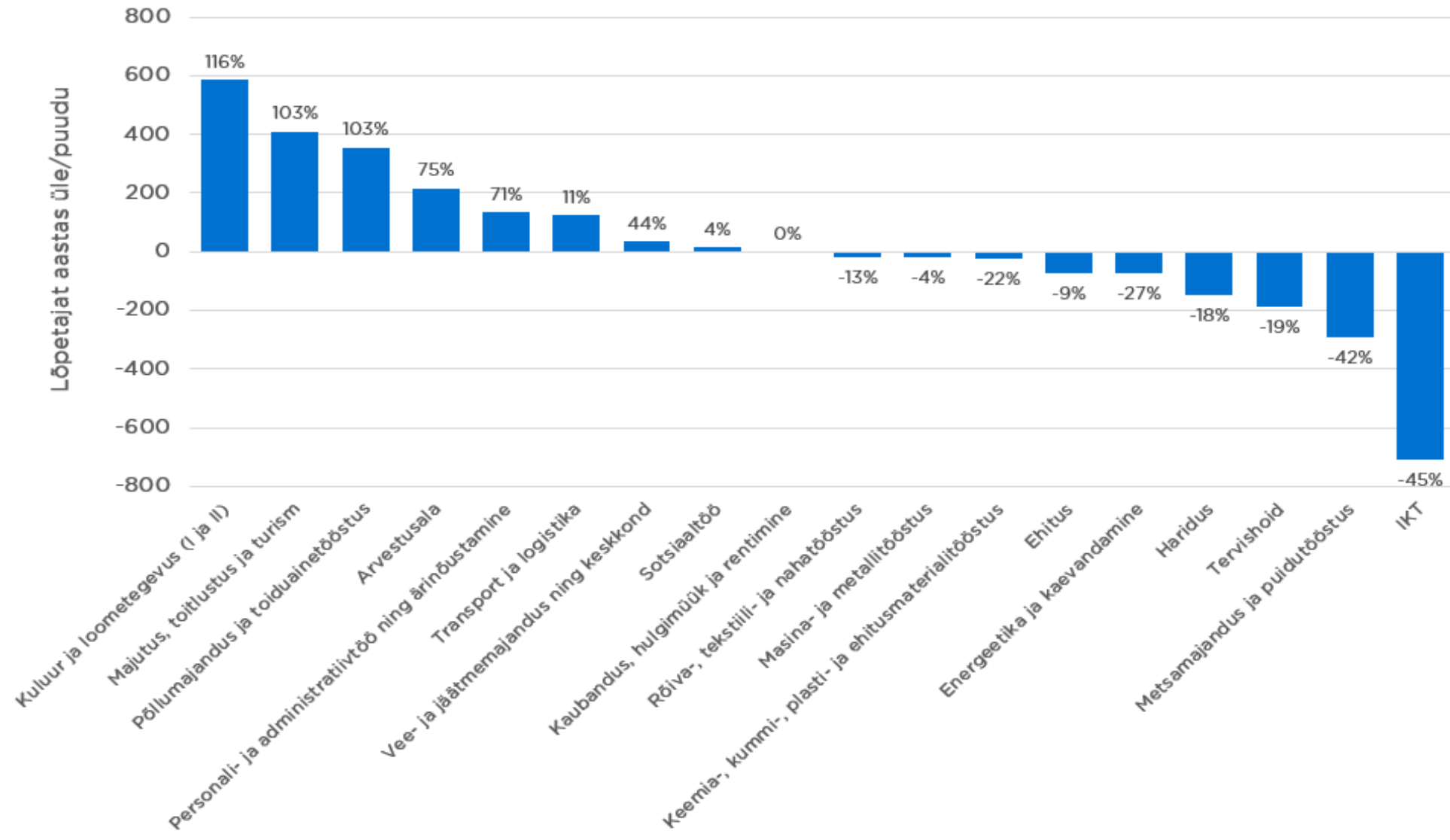
- Kui palju ja milliste oskustega inimesi on meie tööturul vaja täna ja homme?
- Kus ja kuidas neid oskusi saab omandada?
- Mida peaks tänases haridussüsteemis ja elukestvas õppes muutma, et tulevikuvajadustele vastata?

OSKAs uuritud valdkondade prognoositud põhikutsealade hõive muutus 10 aasta vaates

OSKA uuringute tööjõuvajaduse ja hariduspakkumise vahe ning tööjõuvajaduse kaetus koolilõpetajatega

OSKA tervishoiu valdkond

Hõivatuid valdkonnas kokku 31500

Tervishoiu kutsealad 26200

Seadusega reguleeritud kutsealad
17240

Arstid

Õed

Provii-
sorid

Hamba-
arstid

Ämma-
emandad

Farmat-
seudid

Tervishoiuasutuste tugipersonal 5300

Näited ametitest:

Raamatu-
pidajad

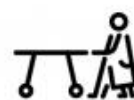
IT-töötajad

Seadusega reguleerimata kutsealad
8960

Näited ametitest:

Hooldus-
töötajad

Erakorralise
meditsiini
tehnikud

Kliinilised-
ja koolipsühho-
loogid

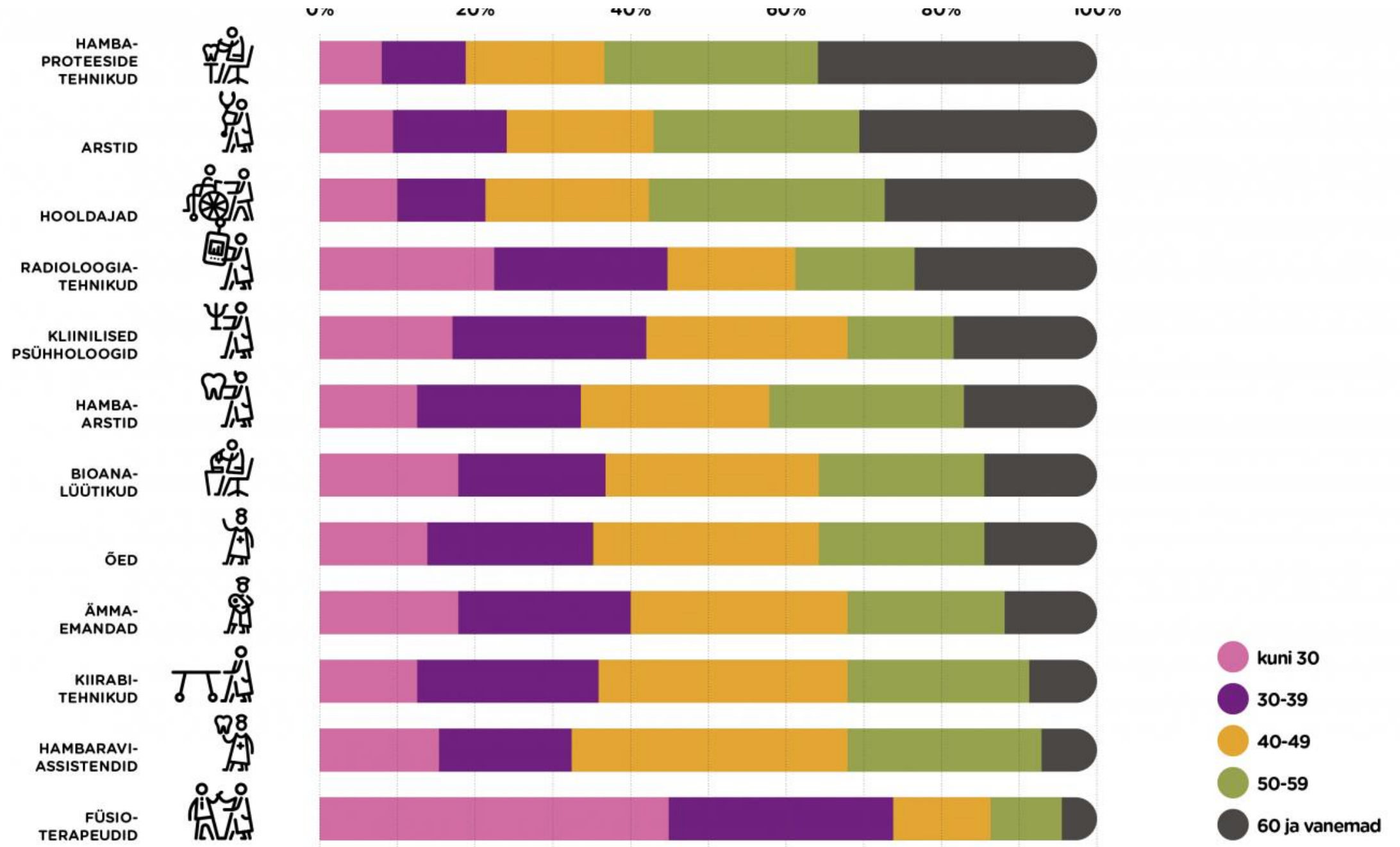
Radioloogia-
tehnikud

Füsio-
terapeudid

Bioanalüütikud

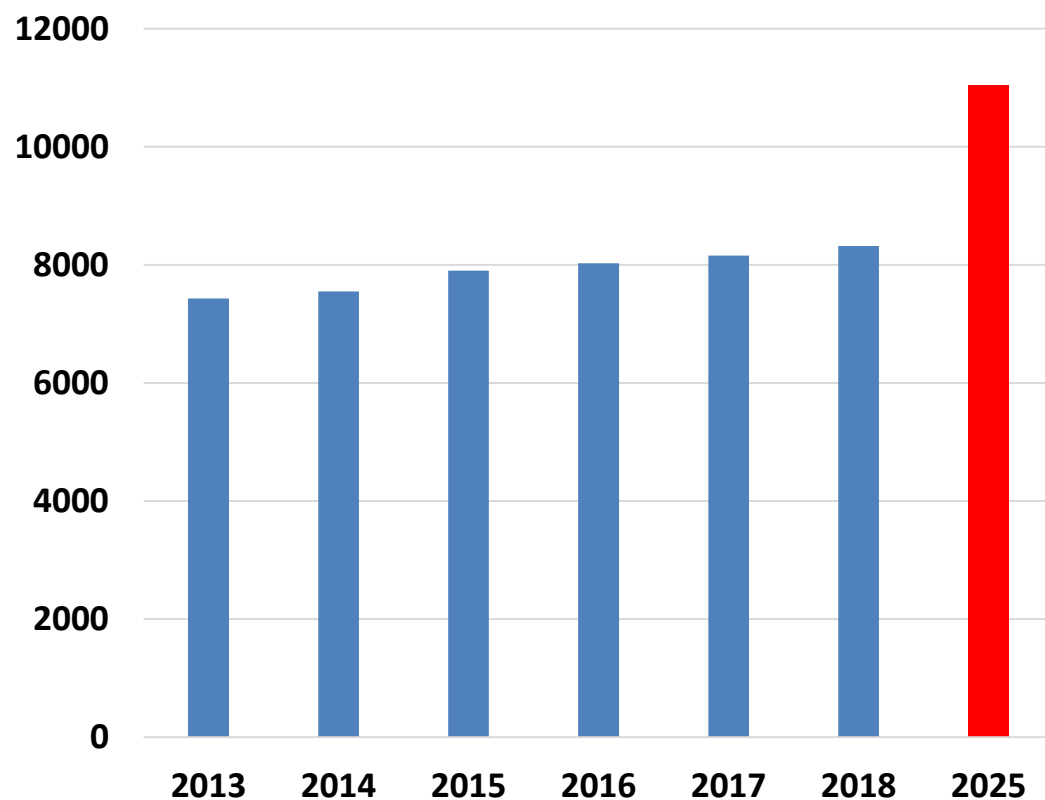

Allikas: TAI tähistused, TAI andmed

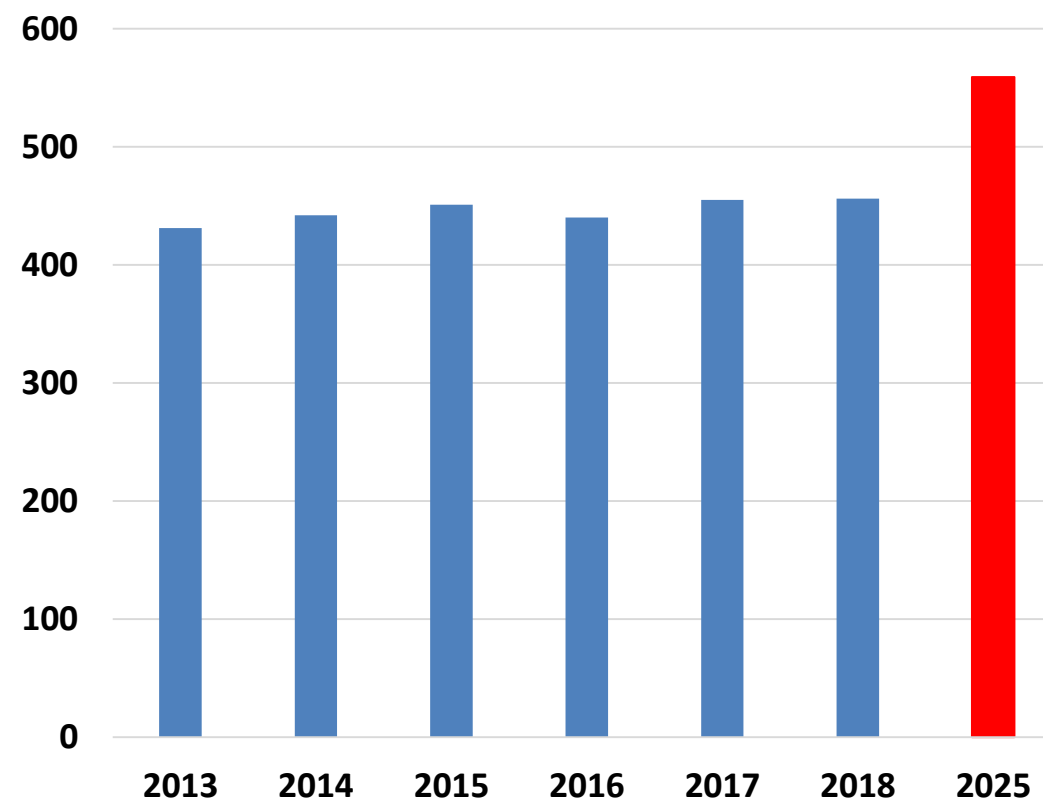
Õed ja ämmaemandad tervishoiuasutustes 2013 kuni 2018. Proгноос 2025

Allikas: TAI

Õed

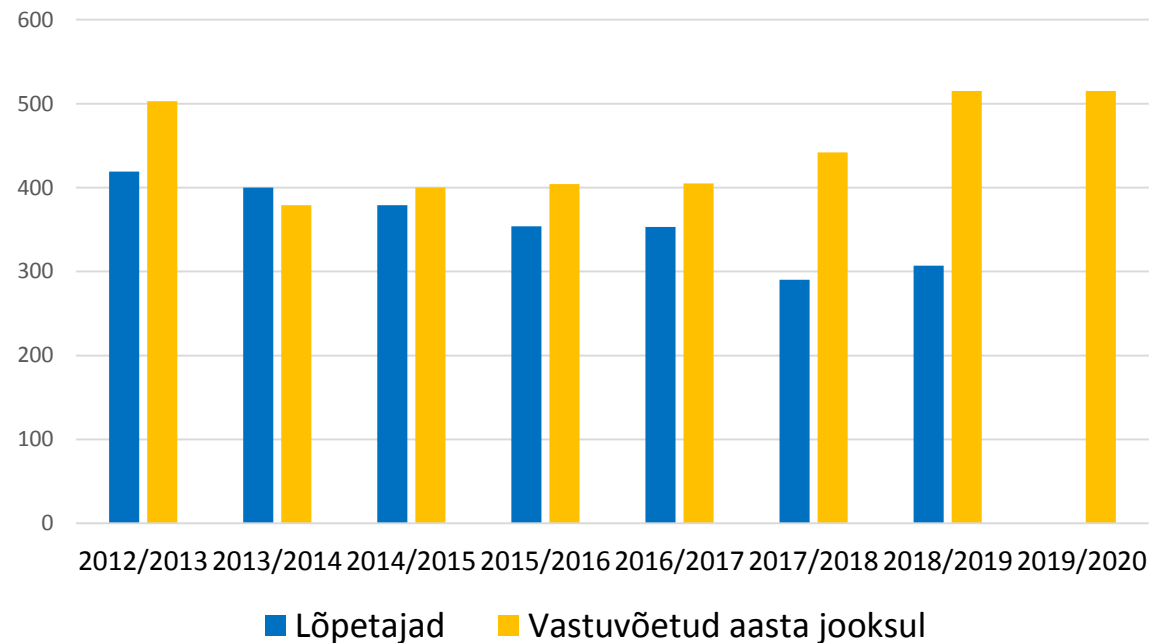

Ämmaemandad

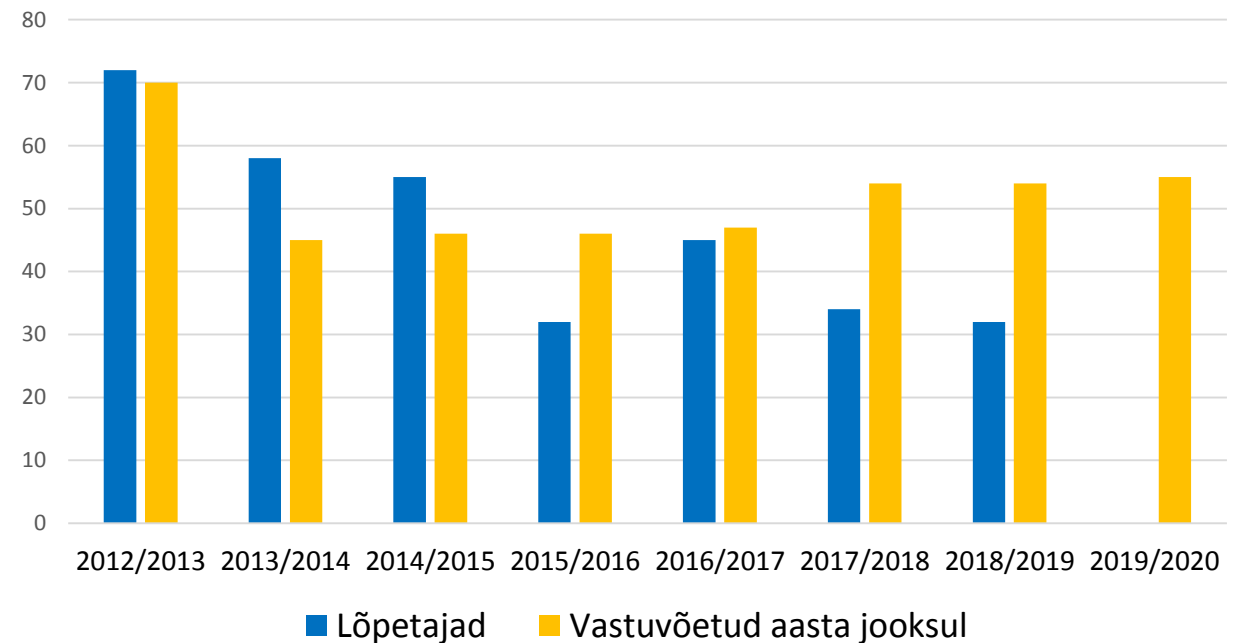

Vastuvõetud õdede ja ämmaemandate õppesse 2012/2013 – 2019/2020

Õe põhiõpe

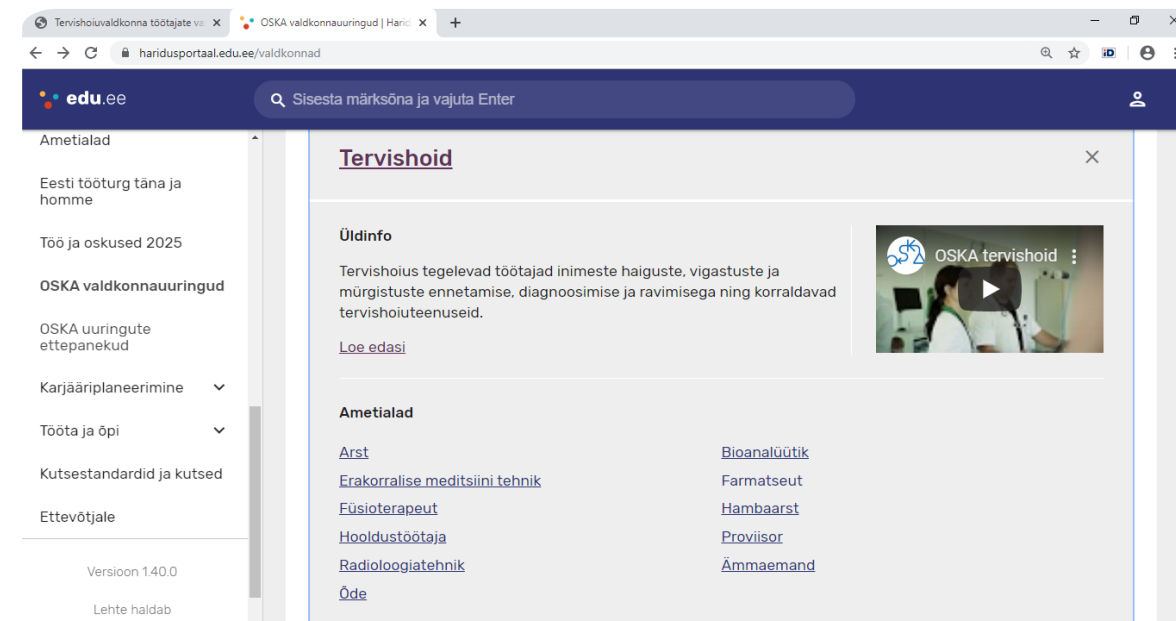
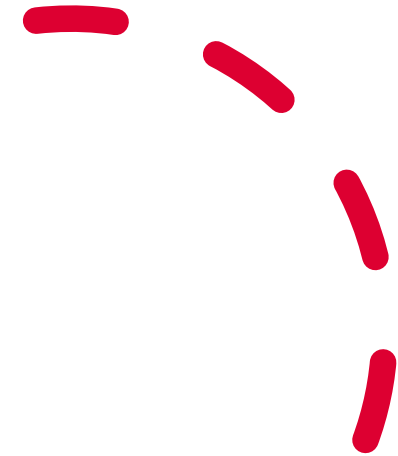
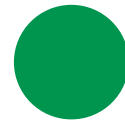

Ämmaemanda õpe

Valdkonna arengu seisukohalt prioriteetsed eesmärgid, mis vajavad koos läbiarutamist ja edasisi tegevusi ning vajadusel edasist seiramist:

- A. piisaval arvul tervishoiutöötajate olemasolu tagamine
- B. arstide ja õdede tööaja tõhusam kasutamine
- C. tervishoiutöötajate teadmiste ja oskuste vastavus tööandja ootustele

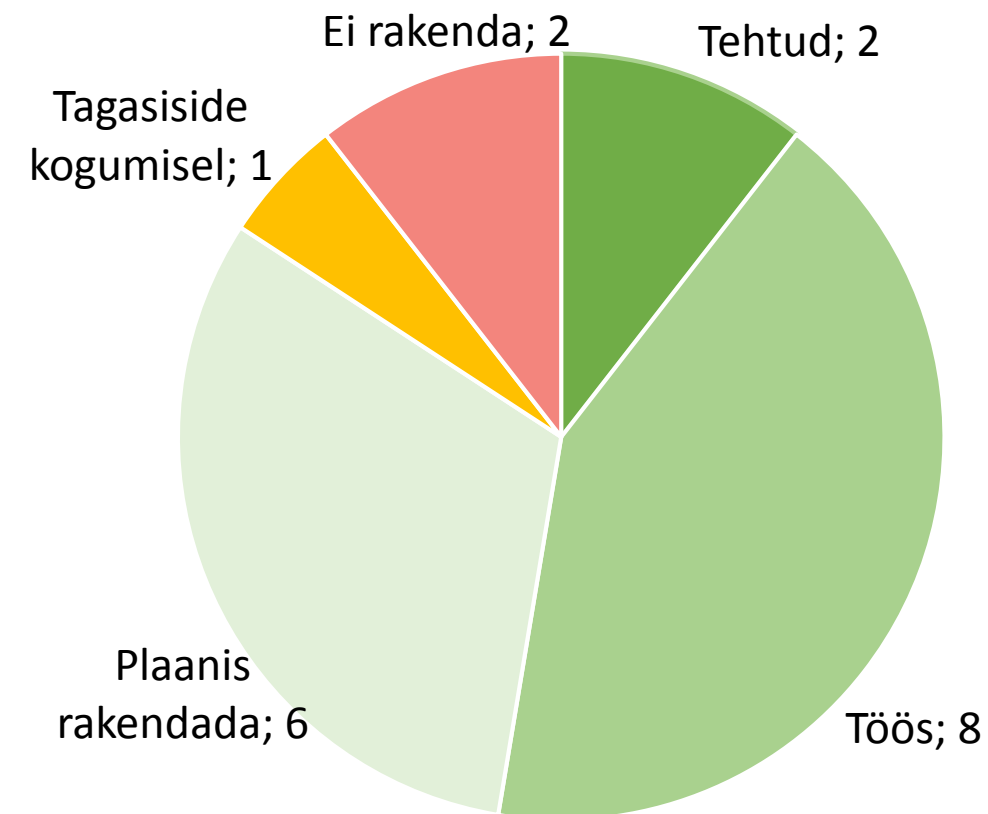

OSKA Tervishoiu uuringu ettepanekute rakendumine

Ettepanekuid 19

Vastutajaid 7

Vastanuid 7

Tulevikuvaade
tööjõu- ja oskuste vajadusele:

TERVISHOID

Uuringu
LÜHIVERSIOON
2017

EESMÄRGID

EESMÄRK: piisaval arvul tervishoiutöötajate olemasolu tagamine

Ettepanekud:

- Tagada esmatasandi mehitamine vajalike tervishoiu spetsialistidega. Piisaval arvul perearstide, õdede (sh terviseõdede), ämmaemandate, füsioterapeutide ettevalmistuse kindlustamine.
- Tagada piisaval arvul personali olemasolu, kellel on ettevalmistus vahetuks edendus- ja ennetustegveuseks (õed, ämmaemandad jt tippspetsialistid).
- Tagada piisaval hulgal iseseisva vastuvõtu suutlikkusega õdede (eriõdede) ettevalmistamine.

Rakendatavad tegevused:

- SoM ja HTM on sõlminud seotud osapooltega konsensusleppe, milles lepiti kokku õdede ja ämmaemandate vastuvõttude suurendamises (periood 2016–2020). Uue leppe sõlmimiseks on alustatud läbirääkimisi.
- Töötukassa toetab töötust ennetavate meetmete raames õdede ettevalmistamist (koolituskaart, tasemeõppes osalemise toetus, koolitustoetus tööandjale).
- Suurendatud on perearstide residentuurikohtade arvu.
- Avatud eriõdede ettevalmistamine magistriastmel.

EESMÄRK: piisaval arvul tervishoiutöötajate olemasolu tagamine (1/3)

Ekspertide kommentaarid:

- Võime suurendada lõputult vastuvõttu, aga tegelema peab probleemiga, miks inimesed tööle ei asu (töökohustused ja palk ei ole tasakaalus).
- Arvestama peab, et tööturg ei piirdu Eestiga. Arstide ja õdede väljeränne ei ole lõppenud ning vajalik on hoida teemal tähelepanu nii tööjõuvajaduse prognoosimisel kui ka tööjõupoliitika kujundamisel.
- Toimub ränne mõlemas suunas,
- Tuleb tuua välisriikidest õendustöötajaid ja arste. Luua soodsad tingimused – tagada keeleõpe ja kehtestada mõistlikud kvalifikatsioonitingimused. Välisriikidest tervishoiutööjõu juurde toomist pärsib Eesti õigusruum.
- Arvestama peab, et statsionaaris õdede ametikohad ei ole kõik täidetud.
- Kasvab ka õdede vajadus väljaspool tervishoiusüsteemi. Nt vaja on 212 õde üldhooldekodudesse. Üldhooldekodudesse õdede juurde toomine on riigil läbimõtlemata samm, mis tähendab, et see vajadus tuleb katta millegi arvelt.

EESMÄRK: piisaval arvul tervishoiutöötajate olemasolu tagamine (2/3)

Ekspertide kommentaarid:

- Läbi mõtlema peaks kuidas õdede ja arstide töö intensiivsust vähendada ja tööaega efektiivsemalt kasutada, nt kas saaks mõned ülesanded delegeerida teistele tervishoiuvaldkonnas töötavatele spetsialistidele.
- Pereõdede vastuvõtus oluline osa nn iseparanevatel haigustel, millega pereõed ehk tegelema ei peakski. Tervisedenduse teemal on kõvasti arenguruumi. Teisalt vastupidine arvamus, et kontakt patsiendiga on väärtuslik ning seda tuleks töö tasustamisel arvestada.
- Õdedel ja ämmaemandatel nõustamise osa pigem suureneb. Õdede iseseisva vastuvõtu laiendamisel ei tohi ka tulevikus kasutamata jätta pikaajalise kogemusega õdede rakendamise potentsiaali, kel eriõe staatust ei ole, st kitsendust eriõde ei tohiks liiga vara õigusesse rahastamistingimuseks sisse kirjutada
- Õdede töö sisu efektiivsuse analüüsil peame arvestama patsientide vajadusi. Patsiendikesksus eeldub, et patsiendi probleem lahendatakse ära – meie süsteem on aga üles ehitatud efektiivsusele.

EESMÄRK: piisaval arvul tervishoiutöötajate olemasolu tagamine (3/3)

Ekspertide kommentaarid:

- OSKA uuring toetus õdede tööjõuvajaduse prognoosimisel RTA-s püstitatud eesmärgi saavutamisele. Kui jätkame samade vastuvõtuarvudega, siis jõuame soovitud seisundini aastal 2032 (9 õde 1000 elaniku kohta). Õdede koormusstandardite määratlemiseks ja töö vabastamiseks ebavajalikest tegevustest on vajalik uus uuring.
- Õdede proportsiooni per arst peaks tõstma. Uues arengukavas on siht 27 õde arsti kohta.
- Statsionaarse koormusstandardi kokkuleppimine üle kõigi profiilide on võimatu ülesanne, kuna vajadused on erinevad.
- Tervishoiutöötajate tööjõuvajadust peab haldama tervikuna.
- Õdede vastuvõtu suurendamiseks sõlmitud konsensuslepe on takerdunud.
- Eriõe õpet võiks pakkuda ka paindlikuma koolitusvormina.
- Probleemiks on ka kõrgkoolide rahastamine. Kui see ei muutu, siis koolid ei suuda tagada vajalikul arvul õdede väljaõpet, ehk ei suuda täita konsensuslepet õdede vastuvõtu osas.

EESMÄRK: Arstide ja õdede tööaja tõhusam kasutamine

Arstide (günekoloogide, pediaatrite, perearstide) tööaja eesmärgipärasem ja tõhusam kasutamine ämmaemandate iseseisvate vastuvõttude suurendamise tulemusena

Ettepanek:

- Tagada ämmaemandate õpe vajadusest lähtuvalt regionaalselt erinevates piirkondades.

Rakendatavad tegevused:

- 2017. aastal on tõstetud ämmaemanda õppekava vastuvõttu 20lt 23le vastavalt konsensusleppele.
- Kõrgkoolid on põhimõtteliselt valmis vastavalt vajadusele avama vastuvõttu ämmaemanda õppesse regionaalselt erinevates piirkondades. Hetkel ei ole ettevalmistustega alustatud, sest see eeldab laiemat arutelu ja täpse vajaduse väljaselgitamist ning kokkuleppeid.
- Õppekavas õpetatakse Esmatasandi tervishoidu koos praktikaga 14 EAP ning õppeained asuvad "Ämmaemand kogukonna" moodulis.

Ekspertide kommentaarid:

- Ämmaemandate vastuvõtu arvu tõstmisel on piir ees. Probleemiks on õppijatele praktika võimaluste tagamine (sünnitusmajasid on vähemaks jäänud). Seetõttu võib lõpetamine venida. Pelgalt simulatsioonõppest ei piisa, vaja on tagada ka reaalne praktiline kogemus sünnituse vastuvõtul.
- Ämmaemandad lähevad tööle ka tervisekeskustesse – seeläbi võivad kaotada kliinilise kompetentsi.

EESMÄRK: Arstide ja õdede tööaja tõhusam kasutamine

Õdede tööaja tõhusam kasutamine kvalifitseeritud hooldustöötajate vastutuse suurendamise tulemusena

Ettepanekud:

- Leida võimalusi kvalifitseeritud hooldustöötajate osakaalu tõstmiseks hooldustöötajate hulgas.
- Suunata hooldustööks sobivate hoiakutega tööotsijaid tööandjate juurde ning tagada tööks vajalik ümberõpe.
- Erialaliitudel koostöös Sotsiaalministeeriumiga leppida kutsealade üleselt kokku pädevuspiirid arsti ja õe, õe ja hooldustöötaja, eriõe ja õe ning farmatseudi, proviisori ja õe vahel.

Rakendatavad tegevused:

- Töötukassa annab karjäärinõustamise käigus ülevaate tööturul toimuvast, sh arutatakse erinevaid võimalusi õppe- ja töövalikute tegemisel ning hinnatakse isiku kutsesobivust ja isiksuse omadusi.
- Hooldustöötajate ettevalmistamist toetab Töötukassa ka töötust ennetavate meetmete raames (koolituskaart, tasemeõppes osalemise toetus, koolitustoetus tööandjale).
- Teema vajab läbi arutamist Õdede Liidu, kõrgkoolide ja Hooldustöötajate Liiduga, et saada sisendit, kuidas teemaga edasi minna ning mida oleks pädevuspiiride osas muudatuste sisse viimiseks vaja.

EESMÄRK: Arstide ja õdede tööaja tõhusam kasutamine

Õdede tööaja tõhusam kasutamine kvalifitseeritud hooldustöötajate vastutuse suurendamise tulemusena

Ekspertide kommentaarid:

- Tervishoiu kutsealade pädevuspiirid ja vastutus vajab kokku leppimist (nt tervishoiu kutseseadusena).
- Õdede Liit kutsub kokku ümarlaua, et arutada hooldustöötajate piisavuse ja pädevuse teemasid.
- Koormuse jaotamine õdede-arstide-hooldustöötajate vahel tuleb kokku leppida. Hooldustöötajale lisaülesannete andmine eeldab erialase hariduse olemasolu, et tagada ülesannete täitmiseks vajalikud oskused.
- Avada arutelu teemal, kas hooldustöötajatel oleks vaja üle vaadata kutsestandardid.
- Hooldustöötajate ja õdede õigused ja vastutusvaldkonnad on organisatsioonides erinevad, need vajavad kokku leppimist.
- Hooldustöötajatele suunatud kursused võiksid olla paindlikud, väikestes tsüklites. 2-aastane õpe ei motiveeri (õppe kestus (omandatud oskused) ja töötasu ei ole vastavuses). Hooldustöötajad liiguvad organisatsioonide vahel vastavalt sellele, kuidas muutuvad töötingimused.
- Seoses hooldustöötaja kutsenõudega on asunud turul toimetama mitmed koolitusettevõtted, kelle poolt pakutava õppe sisu ei vasta tööandjate ootustele.

EESMÄRK: Arstide ja õdede tööaja tõhusam kasutamine

Tervishoiuspetsialistide tööaja tõhusam kasutamine. Mitteerialaseid teadmisi ja oskuseid nõudvate tööde delegeerimine kliinilistele sekretäridele

Ettepanek:

- Kõrgkoolide eestvedamisel koostöös tööandjate esindajatega koostada täiendusõppekava sekretäridele tööks tervishoiuasutustes ja -keskustes.

Rakendatavad tegevused:

- Koostöös Tallinna Majanduskooliga on TTK pakkunud sekretäri baaskoolitusele lisamooduli "Tervishoiu sekretär". Edaspidiseks otsitakse uusi koostöövõimalusi "Kliinilise sekretäri" valikmooduli väljatöötamiseks ja rakendamiseks.
- Tervishoiu kutsenõukogu kiitis heaks algatada kliinilise sekretäri kutsestandardi väljatöötamise, mis saab olema õppekava aluseks.

Kokkuvõtvalt prioriteetsed teemad:

- Tervishoiusüsteemi tööjõuvajadust tuleb vaadata tervikuna:
 - Tervishoid + haridus. Kust me need inimesed võtame?
 - Kompetentsid ja pädevused üle vaadata.
- Tervishoius töötavate spetsialistide rollid, õigused ja vastutused tuleb kokku leppida.
- Proviisorite kompetentse tuleb ulatuslikumalt rakendada.
- Üle tuleb vaadata koormusnormid. Mida teha, et leevendada tööjõupuudust.
- Prognooside tegemisel tuleb lähtuda tõenduspõhisusest.
- Kuidas tagada piisav tervishoiutöötajate arv, maakondades on arste puudu. Kuidas motiveerida peremeditsiini residentuuri lõpetanud asuma erialasele tööle.
- Paindlik erialaste täienduskoolituste pakkumine (võimalik osaleda koolitustel töö kõrvalt, Interdistsilinaarne lähenemine õppele).

Me ei saa muuta tuule
suunda, aga me saame
sättida oma purjesid.

oska.kutsekoda.ee